

N:o 90.

Af herr **E. Svensson** från Karlskrona, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning i syfte af Stockholms flottstations förändring till depôt m. m.*

Om det härordningsförslag, som antogs af 1892 års urtima Riksdag, har blifvit yttradt, att det innebär ett »helgjutet och fullt» ordnande af vårt försvar. Detta påstående må gälla om organisationen af landtarméns olika afdelningar, och i afseende på dessa vill jag gifva yttrandet rätt, hvarför jag ock röstade för antagandet af i fråga varande organisation, men ett för vårt land *betryggande* försvar kan man dock icke våga påstå oss ega, så länge landets långa kuster ännu ligga öppna och oskyddade emot en eventuel fiende, och vi icke ega en flotta att kunna skicka ut för att skydda våra kuster mot ett angrepp och söka förhindra eller försvåra en landstigning.

Uti sitt anförande till statsrådsprotokollet den 14 oktober 1892 yttrar statsrådet och chefen för landtförsvarsdepartementet: »Ett lands försvarsväsende torde visserligen böra vara till sin styrka afpassadt efter landets hjälpkällor, men å andra sidan är klart, att det också måste kunna uppfylla sitt ändamål. Hvad oss angår, kan detta ändamål icke vara annat än värna vår neutralitet».

Men försvaret af vår neutralitet torde i första hand kräfva ett starkt sjöförsvar.

Att vårt land icke kan mägta anskaffa en flotta så stark, att vi ensamma kunna till sjös hålla stånd mot våra stormagtsgrannar, torde ligga i öppen dag, men att vi deremot både kunna och böra skaffa oss en så stor del sjökrigsmateriel, som 1882 års sjöförsvarskomité upptager, derom är jag lifligt öfvertygad.

Den komité, som af Kongl. Maj:t under den 16 september 1892 tillsattes för utredande af frågor rörande sjökrigsmaterielen, har, enligt statsrådet och chefens för sjöförvarsdepartementet anförande till statsrådsprotokollet af den 14 innevarande månad, uti sitt under den 30 sistförflutne november afgifna betänkande, anført att, med tagen hänsyn till vårt lands geografiska beskaffenhet och på grundvalen af den allmänna karakteren af vår tids sjökrigsmateriel och dess omfång i andra länder, i vårt sjöförsvär, för att detta skulle kunna fylla sina uppgifter och sålunda anses vara betryggande för landet, borde ingå stridsfartyg till minst följande antal af de olika certerna, nemligen:

15 st. 1:a klassens pansarbåtar,
 30 » 1:a » minbåtar,
 20 » 2:a » » , och
 6 » avisofartyg

jemte behöflig fast och tillfällig minmateriel.

Till anskaffning af denna materiel anser komitén, att ett fast nybyggnadsanslag af 2,800,000 kronor årligen bör anvisas, och, under förutsättning att ett sådant anslag beviljas, anser komitén flottan kunna vinna en nöjaktig utveckling efter loppet af tjugu år. Chefen för sjöförvarsdepartementet har dock till följd af hinder af ekonomisk natur, hvilka det ej varit möjligt att öfvervinna, endast ansett sig kunna tillstyrka Kongl. Maj:t att af Riksdagen äska ett nybyggnadsanslag af 2,000,000 kronor. Om ett sådant anslag årligen beräknas för nybyggnad, skulle en tid af icke mindre än tjuguåtta år åtgå, innan den utveckling af sjökrigsmaterielen, som komitén ansett vara den nödvändiga, kunde uppnås; och, såsom bemälda komité anført, skulle ett så långt uppskof med stärkandet af vår sjökrigsmateriel vara förenadt med allt för stora vådor.

Det torde således vara skäl att tillse, om icke genom begagnande af de medel och tillgångar staten eger och genom besparingar, der sådana utan fara och olägenheter kunna göras, medel kunna beredas att i någon mån påskynda utvecklingen.

Att ett land sådant som vårt, med den lilla flotta vi ega eller torde kunna anskaffa, skall vara försedt med tvenne fullständiga örlogsstationer, med dubbla institutioner af alla slag, och den ena af dessa stationer, till på köpet, förlagd på en plats sådan som Skepps- och Kastellholmarne, med de efter våra förhållanden ofantliga värden dessa områden representera såsom tomtplatser, synes mig rent af som en misshushållning och såsom något, hvilket borde ju förr desto hellre rättas.

Svenska flottan består för närvarande af följande stridsfartyg:

3 st.	1:a klassens pansarbåtar (hvaraf <i>en</i> , Thule, under nybyggnad),
4 »	2:a » d:o
10 »	3:e » d:o (af hvilka <i>två</i> till skrofvat endast nödortftligen underhållas),
9 »	1:a » kanonbåtar,
5 »	2:a » d:o
6 »	1:a » minbåtar (deraf <i>två</i> under nybyggnad vid Karlskrona varf),
9 »	2:a » d:o, och
1 »	3:e » d:o.

Af dessa fartyg äro för närvarande följande förlagda vid Stockholms station, nemligen: samtliga 3:e klassens pansarbåtar och 2:a klassens minbåtar samt vår enda 3:e klass minbåt jemte 3 stycken 2:a klassens kanonbåtar. — Dessutom finnas vid Stockholms station chefsfartyget Drott, ångfartyget Sköldmön, minöfningsfartyget Ran, logementsfartygen Eugenie och Lagerbjelke, samt en del för minmaterielen behöfliga kranpråmar och mintransportpråmar jemte en del mindre farkoster.

Men om Stockholms station förvandlades till depôt, och den där öfverflödiga materielen och personalen öfverflyttades till Karlskrona station, synes det mig att för de fartyg och den minmateriel, som nödvändigt behöfde qvarligga vid Stockholm, mer än tillräckligt utrymme skulle kunna beredas vid galärvarfvet.

Vid stationstjenstgöringen å flottans station i Stockholm och vid dess varf äro för närvarande enligt 1892 års rulla anställda:

	Flagg- man.	Kom- mendör.	Kom- kapten.	Kapte- ner.	Subal- tern- officer.
Stationsbefälhafvare	1	—	—	—	—
Varfschef	—	1	—	—	—
Kommandant	—	—	1	—	—
Chef för stationens underbefäls- o. exercisskolor	—	—	1	—	—
Ledamot i undervisningskommissionen	—	—	1	—	—
Chefer för de militära varfsdepartementen	—	—	2	1	—
Adjutanter	—	—	—	2	—
Informationsofficerare i underbefälsskolor	—	—	—	2	—
» i minskolan	—	—	—	2	—
Äldste officer i exercisskolan	—	—	—	1	—
Officer vid sjökarteförrådet	—	—	—	1	—
Biträdande officer vid mindepartementet	—	—	—	—	1
	1	1	5	9	1

hvilka officerare, om Stockholms station förvandlades till depôt, till större delen hade blifvit tillgängliga för fartygens bemanning, för hvilket ändamål de vore särdeles behöfliga.

Genom en sådan förändring, som ofvan nämnts, skulle också en ganska väsentlig minskning kunna ega rum i antalet vid ofvannämnda station nu anställda civila och ecklesiastika embets- och tjänstemän samt i läkarestaten m. m.

För närvarande äro vid nämnda station anställda:

vid civilstaten:

- 2 sekreterare,
- 1 kamrerare,
- 1 intendent,
- 1 auditör,
- 1 kammarförvandt,
- 1 beklädnadsförvaltare,
- 1 inventarieförvaltare,
- 1 materialförvaltare,
- 1 kassör,
- 1 regementsskrifvare,
- 1 regementsskrifvare och bokhållare,
- 4 kammarskrifvare,
- 1 väbel och
- 2 vaktmästare

med en sammanlagd aflöning af, ålderstillägg inberäknade,..... kronor 51,900: —

hvertill kommer:

till gratifikationer åt e. o. tjänstemän och för vård af arkiven..... » 800: —

vid ecklesiastikstaten:

- 1 regementspastor,
- 1 bataljonspredikant och
- 1 klockare,

för hvilka aflöningen utgår med..... » 3,400: —

vid läkarestaten:

- 1 regementsläkare och
- 2 förste bataljonsläkare

med en sammanlagd aflöning af, dagaflöning inberäknad, » 10,050: —

Transport kronor 66,150: —

Transport kronor 66,150:—

vid mariningeniörstaten:

- 1 direktör,
- 2 ingenjörer,
- 1 byggmästare och
- 2 extra ingenjörer

med en aflöning, inberäknadt ålderstillägg, af ..... » 25,500:—

vid varfvets månadslönarestat:

17 månadslönare med en aflöning af tillsam-
mans..... » 26,100:—

5 ritare med en sammanlagd aflöning af ..... » 8,520:—

Således drager Stockholms station en aflöningssumma,
i och för administrationen, af ..... kronor 126,270:—

hvertill kommer, enligt den af kongl. marinförvalt-
ningen för år 1892 verkställda fördelningen, för under-
håll af hus och byggnader vid nämnda station ..... » 60,860:—

hvarigenom uppkommer en årlig omkostnadssumma af kronor 187,130:—

hvaraf en icke oväsentlig del skulle kunna besparas för att underhålla
och delvis komplettera den sjökrigsmateriel, vi så väl behöfva.

Enligt hvad jag tror mig hafva mig bekant, kan galèrvarfvet
under nuvarande förhållanden icke sysselsätta den dervid anställda per-
sonalen hela året om, derest icke lots- och fyrinrättningarna, kongl.
postverket och sjökarteverket tillhörande fartyg dersammastädes repara-
rerades; men denna reparation skulle lika lätt kunna verkställas vid
nämnda varf, om detsamma utarrenderades till enskild person.

Ifrågavarande varf torde, med sina präktiga verkstäder, sin docka,
och lyftkran, icke komma att sakna spekulanter, om det utbjödes till
arrende åt enskild person; dervid det kunde i arrendevilkoren ingå, att
flottans fartyg der vid fråga om reparationer skulle ega företrädesrätt;
och är jag öfvertygad om, att en sådan utarrendering skulle åt stats-
verket medföra en icke oväsentlig inkomst.

Enligt af stadsingeniören i Stockholm den 15 februari 1864, efter
uppmätning, afgifven uppgift innehåller

Skeppsholmen en yta af	1,846,000	kvadratfot och
Kastellholmen en yta af	310,000	»

således båda holmarne tillsammans..... 2,156,000 kvadratfot, eller

38½ gamla tunnland, hvilken yta genom utfyllning mellan Skepps- och Kastellholmarne, der vattnet är jemförelsevis grundt, kunde ytterligare ökas.

Uti sin under n:o 1 i Första Kammaren vid sistförflutna års ertima riksdag afgifna motion yttrar herr Adelsköld, att nämnda holmars jemte galärvarfvets område, »enligt kompetenta mäns beräkning under nuvarande förhållanden representerar ett värde, lågt beräknadt, af 10 kronor per kvadratfot».

Under antagande, att det sålunda uppgifna värdet vore riktigt beräknadt, skulle således omförmälda holmars värde uppgå till öfver 21½ millioner kronor. Vare härmed emellertid huru som helst, säkert torde dock vara, att ofvannämnda holmars belägenhet är sådan, att tomter å desamma måste blifva särdeles värdefulla. De långa stränderna, belägna intill saltsjön, skulle åt Stockholms stad bereda en välbehöflig tillökning i kajutrymme, och säkerligen skulle holmarne icke komma att sakna köpare, vare sig det nu blefve Stockholms stad eller något enskildt konsortium.

Om därför Konung och Riksdag kunde enas om ifrågavarande holmars försäljning och därför inflytande köpesummas användande till anskaffning af sjökrigsmateriel, skulle vår flotta i betydlig mån kunna stärkas, utan att de därför erforderliga medlen behöfde direkt uttagas under form af beskattning.

Uti en fråga sådan som denna är det naturligtvis för den enskilde riksdagsmannen omöjligt att framkomma med något fullt utarbetadt förslag, och har jag för den skull måst åtnöja mig med att, på sätt här skett, framkasta en plan för beredande af tillgångar till en synnerligen välbehöflig förstärkning af vårt sjöförsvaret, på samma gång jag anser mig böra på det varmaste förorda det af Kongl. Maj:t begärda ordinarie nybyggnadsanslaget, som jag anser vara synnerligen behjertansvärdt och nödvändigt för möjliggörande af en verklig planmessig utveckling af sjöförsvaret.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, vågar jag härmed vördsamast hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Majt tacktes, så skyndsamt som möjligt, låta utreda,

huruvida icke Stockholms station af kongl. flottan kunde förändras till en depôt, och den sålunda då der öfverflödig vordna materielen och personalen öfverflyttas till Karlskrona station,

samt, i händelse sådant visade sig böra ske,

huruvida icke den för depôtens erforderliga materielen kunde förläggas till galèrvarfvet, under det att detta, sedan plats för nämnda materiel samt för erforderliga minverkstäder och förråd samt för kasern för minörkompaniet m. m. blifvit undantagen, utarrenderades till enskilda spekulanter, med förbehåll att för flottan erforderliga reparationsarbeten skulle der i första rummet verkställas; äfvensom

huruvida icke Skepps- och Kastellholmarne borde försäljas och därför inflytande köpesumma användas till anskaffande af sjökrigsmateriel.

Stockholm den 27 januari 1893.

Edw. Svensson.